

EKONOMİDE NELER DEĞİŞECEK?

Prof. Chossudovsky dünyanın en önemli ekonomistlerinden biri. Uluslar arası finans çevrelerinin sömürüleri ile ilgili pek çok çalışması var. 'Yoksulluğun Küreselleşmesi' adlı kitabında, geri kalmış ya da gelişmekte olan ülkelere, nasıl planlı bir şekilde ekonomik soykırım uygulandığını anlatıyor.

Uluslar arası finans kuruluşlarının, bağımsız ülkeleri nasıl vesayetleri altına aldığını belgeliyor.

Prof. Chossudovsky, IMF ve Dünya Bankası'nın '**Yapısal Uyum Programı**' adı altında uyguladığı politikaları (okurken lütfen Türkiye'deki uygulamaları hatırlayın) şöyle özetliyor:

- Ekonomik soykırım süreci, **borçlu olan bir ülkenin kredi anlaşmaları ile başlar**. Kredi alma koşulları, resmi ve ticari kredi kuruluşlarının çıkarları doğrultusunda, uygun bir şekilde belirlenir.
- Birinci evre, **Ekonomik İstikrar** evresidir.
- Finans mühendisliği ve geri borç ödeme takvimi öyle özenli bir şekilde kurgulanır ki, **borçlu ülke, ancak faizlerini ödeyebilir**, ana paranın ödenmesi ise sürekli ertelenir.
- Borçlu ülke, ödeme zorluğu içine girdikçe, eski borçlarının gecikmiş ödemelerini yapabilmesi için, yeni borçlar verilir. Düzen bu şekilde sürüp gider. **Deli gömleği giydirilmiş borçlu ülkenin bağımsız bir ulusal ekonomik politika oluşturmaya imkan tanınmaz**.
- Alınan borçların hiçbir kısmı yatırımlara yönlendirilemez. Uyum kredileri, **kaynakları ulusal ekonomiden uzaklaştırır**, borçlu ülkeyi, zengin ülkelere, (gıda maddeleri dahil) büyük miktarlarda **tüketim malları ithal etmeye teşvik eder**.
- Göreve gelen her hükümet, IMF'ye 'ekonomik reformlara ciddi şekilde kendini adanmış' olduğunu kanıtlamak zorundadır. Bu nedenle, makro ekonomik politika ve borç yönetimi konusundaki temel yönelimlerini tanımlayan bir '**Niyet Mektubu**' verir.
- Bu sayede IMF, hükümetlere, **gölge programlarla rehberlik etmeye başlar**.
- Yeni kredilerin alınabilmesi için, bu gölge programlar çerçevesinde, yeterli performanslar sergilemek şarttır.
- IMF ve Dünya Bankası iki kardeş örgüt olarak görev bölümü yapar. IMF, ekonomik performansı yıllık bazda izler. Dünya bankası ise, Pek çok bakanlıkta temsil edilir. (Sağlık, Eğitim, Sanayi, Tarım, Ulaşım, Çevre Bakanlıkları...)
- **Ulusal Paranın istikrarsızlaştırılması**, IMF ve Dünya Bankası'nın gizli gündemlerinden biridir. Ani ve beklenmedik fiyat artışları ile sonuçlanan bir büyük devalüasyon hedeflenir. Devalüasyon, **gerçek gelirlerde ciddi bir azalmaya ve paranın nominal değeri cinsinden emek maliyetlerinin değerinin düşmesine yol açar**. Aynı zamanda devlet harcamalarını dolar cinsinden değerini de düşürür.
- **Devalüasyonun toplumsal etkisi yıkıcı olur**. Hayati önem taşıyan her şeyin fiyatı yükselir. Bu da beraberinde **enflasyonu ve yurt içi fiyatlarında dolarizasyonu tetikler**. Yurt içi fiyatları, dünya piyasasında geçerli olan düzeye yeniden ayarlanır.
- IMF bundan sonra, hükümetleri **anti-enflasyonist program** benimsemeye zorlar. Kamu çalışanlarının işten çıkartılması ve sosyal programlarda yapılan kesintiler bu programın temelini teşkil eder.
- Bu aşamadan sonra, **Merkez Bankası, siyasal iktidardan bağımsız hale getirilir**. Merkez Bankası'nın yeniden yapılandırılması çerçevesinde kaynak sağlanır.

Bu durum pratikte para yaratımının hükümetten çok, IMF'nin kontrolüne girmesi anlamını taşır. Bir süre sonra, Merkez Bankası meclise karşı da bağımsız olur.

- **Hükümet dışı etkin kurullar** oluşturulur.
- Kredi anlaşmaları ile, **bütçe açığına ilişkin hedefler** belirlenir. Bu uygulama ile, devlet gelirlerinin dış borç faiz ödemeleri için serbest bırakılmasını sağlar ve mali kriz giderek derinleşir.
- **Kreditörler, tün büyük kamu yatırım projelerinin 'broker'ları haline gelir.** Her tür harcama kategorileri için tavanlar yerleştirilir ve devlet yatırımları planlı bir şekilde çöktürülür.
- Fiyat çarpıklıklarının giderilmesinin gerekli olduğu söylenir ve **fiyat liberalizasyonu** başlar. Tüm sübvansiyonlar ve fiyat kontrolleri yavaş yavaş kalkar. **Temel tüketim maddelerinin ithalatı serbest bırakılır.** Özellikle tahıl fiyatlarındaki kuralsızlaştırma programın temel unsurlarından biridir. **Tarımsal maliyetlerde büyük artışlar olur.**
- Mal ithalatının serbestleştirilmesi ile eş zamanlı olarak, **petrol ürünlerinin fiyatlarında periyodik artışlar dayatılır.** Bu, **nakliye ücretlerinin de artışı** ile birlikte yurt içindeki tüm malların maliyetlerinde dramatik artışlara neden olur. Bu süreç **ithal mallar lehine çalışmaya** başlar.
- İkinci Evre, **Yapısal Reform** evresidir.
- Bu evrede, IMF ve Dünya bankası arasında görev bölümü vardır. Dünya Bankası, bu süreci **yapısal uyum kredileri ve sektörel uyum kredileri** ile destekler.
- Ticaret liberalizasyonu adı altında, **ihracat karşıtı bir eğilim** başlatılır. İthalat kotaları kaldırılır ve tarifler indirilerek tekleştirilir. Kotaların kaldırılması ve koruyucu gümrük engellerinin azaltılması, yerli sanayinin rekabet gücünün artırılmasına yönelik olarak uygulanır ancak, **süreç yerli üretimin çöküşüne yol açar.**
- İthal tüketim malları yerli üretimin yerine geçer, bu da dış borcun giderek kabarmasına yol açar.
- Dış borç görüşmeleri, genellikle, devlet işletmelerinin özelleştirilmesi ile ilişkilendirilir. **Uluslar arası sermaye, çok düşük bir masrafla, en karlı devlet işletmelerini kontrol etmeye ta da onlara sahip olmaya başlar.** Bazı ülkelerde stratejik sektörlerin (Petrol, Doğalgaz, Telekomünikasyon) devlet mülkiyetinde olması anayasa gereğidir. Anayasa değişiklikleri gerektiği şekilde yapılır.
- Dünya Bankası önderliğinde, **mali yapıda bir dizi köklü değişiklikler** yapılır. Bu değişiklikler, **yurt içi üretimi gerek talep, gerekse arz yönünden baltalamaya yöneliktir.** Küçük üreticiler vergi baskısı altına alınırken, ortak girişimler ve yabancı sermaye, cömert vergi muafiyetinden yararlanmaya başlar.
- **Toprak kullanımı ve tarımsal alanların özelleştirilmesi politikaları uygulanmaya başlar.** Küçük çiftçilerin topraklarını yitirmesi, tarımsal alanların az sayıda elde toplanması süreci beraberinde, topraksız bir mevsimlik tarım işçisi sınıfının oluşumuna yol açar. Feodal toprak sahipleri, çoğu kez ironik bir şekilde ekonomik liberalizasyonu savunmaya başlarlar.
- **Satılan kamu arazilerinin gelirleri,** ulusal hazine tarafından uluslar arası kredi kuruluşlarına yönlendirilecek devlet gelirleri yaratmak için kullanılır.
- Merkez Bankası para politikası üzerindeki kontrolünü yitirir ve **faiz oranları serbest piyasada ticari bankalar tarafından belirlenmeye başlar.** Bu aşamada bankacılık sistemi kuralsızlaşmaya başlar. **Yapay şekilde aşırı derecede yükseltelen faiz oranları sıcak para girişini temin eder.** Ticari bankalar artık reel ekonomiye, mantıklı faiz oranları ile kredi sağlama konumunda değildiler. Tarım ve sanayiye ayrıcalıklı kredi vermesi uygulaması aşama aşama sonlandırılır.
- **Özel yerli bankaların yerine, yavaş yavaş yabancı bankalar geçer.** Bu aşamada **'Finans Sektörü Uyum Programı'** hayata geçirilir. Bu programla birlikte, tüm devlet bankaları yabancı finans devlerinin eline geçmeye başlar.

- Yağma süreci başlamıştır. Sermaye hareketleri serbestleştirilir. Bu sayede **elektronik transferler aracılığı ile, yabancı şirketlerin karları serbestçe yabancı paraya çevrilir.**
- Vergiden kaçan **kara para** ve kriminal etkinlerden ve/veya yasa dışı ticaretten elde edilen **kirli para hareketleri serbestleştirilir.** Kıyı bankası hesabındaki dövizler, soru sorulmadan bankalar arası piyasaya transfer edilir ve yerel para birimine çevrilir. Özelleştirme kapsamında devlet varlıklarını satın almak için kullanılır.
- Devletin kamu maliyesi parçalanırken, **yoksulluk yönetimi için acil sosyal yardım fonu devreye sokulur.** Bu bir toplumsal mühendislik yaklaşımıdır. Toplumsal huzursuzluk, minimum maliyetle azaltılmaya çalışılır. Çeşitli Sivil Toplum Örgütleri devreye girer ve uluslar arası yardım programları tarafından finanse edilen projelerle, **büyük bir toplumsal değişim riski bastırılır.** Çöken sistemle birlikte, yerel toplulukların zorlukla da olsa hayatta kalması sağlanır.

Dayatılan uygulamalarla, borç krizine bulunan çözümler, aslında daha fazla borcun nedeni haline geliyor.

Reform paketleri, tutarlı bir ekonomik ve toplumsal çöküş programına dönüşüyor.

•••

Eski Yugoslavya'nın parçalanmasını, saldırgan bir milliyetçiliğe ve etnik ve dinsel gerilimlere bağlayanlar yanılıyorlar.

Yugoslavya Federasyonu'nun parçalanmasının temel nedeni, **Belgrad Hükümetine, yabancı kreditorler tarafından dayatılan makro-ekonomik yeniden yapılanma programıdır.**

1980 yılından itibaren farklı aşamalarda kabul edilen bu program, ulusal ekonominin çökmesine neden oldu. **Yugoslav ekonomisinin amansızca yoksullaşması ile birlikte hız kazanan toplumsal bölünmeler ve ayrılıkçı eğilimler, nihayetinde, 24 milyon nüfuslu bir devleti acı ve göz yaşarlı arasında parçalara ayırdı.**

•••

60. Hükümetimiz kuruldu.

Korkarım ki **ekonomide hiçbir şey değişmeyecek.**

Kurgulanan plan aynen diğer ülkelerde olduğu gibi kademe kademe işletilecek.

Ulusal ekonomiyi güçlendirmek yerine, küresel sermayenin egemenlik alanı genişletilecek.

Üretilen çözümler, yeni sorunların kaynağı haline gelecek.

Dilerim saadet zincirinin kırıldığı gün, bizler diğerleri gibi ağır faturalar ödemek zorunda kalmayız...

Op. Dr. Turhan Çömez
31.08.2007